

John Adams

«Vine'm trist, et vull trist,
sense color, de pedra.
Com mar de gelatina,
de boira, de calfred.
Blanc, ben blanc, sense límits,
on no pugui conèixer
cap sentiment ni afecte,
ni el teixó ni la serp.
Sigue'm una gran serp
de flames i de marbre,
no arbre, no senglar.
No res, no res, no em siguis.
Besa'm i després vés-te'n.
Mai no et podré estimar.»

Narcís Comadira
Certesa

Programa

Palau 100

DISSABTE, 26.05.18 – 20.30 h

Sala de Concerts

Attacca Quartet

(Amy Schroeder, violí I; Keiko Tokunaga, violí II; Nathan Schram, viola;
Andrew Yee, violoncel)

Orfeó Català (Simon Halsey, director / Pablo Larraz, sotsdirector)

Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana

(Simon Halsey, director artístic / Xavier Puig, director principal)

Cor Jove de l'Orfeó Català (Esteve Nabona, director)

Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya

(Kazushi Ono, director titular)

John Adams, compositor i director

I Part

John Adams (1947)

Short Ride in a Fast Machine

4'

Absolute Jest

25'

I. Beginning

II. Presto

III. Lo stesso tempo

IV. Meno mosso

V. Vivacissimo

VI. Prestissimo

II Part

John Adams

Harmonium

35'

I. Negative Love (John Donne)

II. Because I could not stop for Death (Emily Dickinson)

III. Wild Nights (Emily Dickinson)

Comentari

© Vern Evans

Hi havia una vegada un estil: el *minimalisme*, i va arribar John Adams i ho va esfondrar tot... “*i em vaig endur unes quantes garrotades per això*”, reconeix el suposat culpable. I quan diem “esfondrar”, volem dir que aquell projecte tècnic i estètic nascut a mitjan d’uns anys seixanta contraculturals i californians, nodrit amb afecte per galeries i *lofts* del Nova York dels setanta i acceptar a les sales de concerts als vuitanta, es “recontaminà” del millor dels invents del romanticisme: l’etern joc de la tensió i la distensió, diguem-ho més clar, el Drama, i en paraules de John Adams: els “*up and downs of Mahler*”.

Parlem-ne. El Minimalisme tenia uns trets ben clars: un pols sostingut durant tota l’obra, un llenguatge diatònic i tonal, una dinàmica uniforme sense gaires moments de clímax i un disseny, en general, lineal. Doncs Adams

beu d’això (amb força set creativa) però no en queda sadoll. La sintaxi dels curts motius ritmics repetits li interessa, el retorn a la tonalitat el sedueix i li confirma els seus menysteniments envers els atonalismes i serialismes; acull la uniformitat i fins i tot no li és esquerp el disseny. Quin és, doncs, el crim del seu projecte estètic?, què va ser el que va esfondrar? La resposta és senzilla: el sentit de la temporalitat. Com dèiem al principi, “esfondrar” seria en aquest cas evolucionar del trànsit hipnòtic (en què s’ha suspès qualsevol percepció del pas del temps) a esdeveniments temporals amb introducció, nus i desenllaç (el drama, doncs...) En resum, Adams relliga les aportacions tècniques i estètiques del minimalisme amb els assoliments reverenciats del gruix de la música occidental. Les peces d’aquests concert són un itinerari d’aquesta proesa artística.

El 1980 Adams compon *Harmonium* (el que podríem dir-ne una “simfonia coral”) i ens confessa que representa la seva manera de pressionar les vores del minimalisme i el “*primer intent de crear un llenguatge personal*”. El que era “*ordre i evolució pacient*” s’omple de canvis violents en gestos i estats anímics. Hi ha cèl·lules rítmiques repetitives, però hi ha més arquitectura “*amb llums i obres, amb serenor i turbulència*”. En “Negative Love” tot començar amb un “No” bategador que, uns minuts després, esdevindrà “*una immensa cascada de so*”. Els dos moviments següents, basats en poemes d’Emily Dickinson, basteixen la forma “ràpid-lent-ràpid” que el melòman mitjà sap assaborir. Així, “Because I could not stop for Death” és íntim i, segons Adams, està expressat com a través de la “*lent d’una càmera lenta*”. Tanmateix, tota aquesta calma es trenca amb el crit “salvatge” *Wild!*, que s’ha anat preparant amb tot el mestratge d’un Brahms tardà... Així, aleshores aquest tercer moviment, “Wild Nights”, és una música “*intoxicada, extàtica i pressionada per una urgència d’amor i mort*”. I els fantasmes wagnerians papallonejant...

Adams relliga les aportacions tècniques i estètiques del minimalisme amb els assoliments reverenciats del gruix de la música occidental. Les peces d’aquests concert són un itinerari d’aquesta proesa artística.

Sis anys després, el 1986, Adams compon *Short Ride in a Fast Machine*, una fanfara per a orquestra el programa de la qual Adams exposa d’una manera ben simple: “*¿Tu saps quan algú et demana que pugis a un esborrador cotxe esportiu per fer-hi un tomb i després desitges no haver-ho fet?*”. Doncs això, Adams, utilitzant totes les tècniques minimalistes, ens fa pujar al cotxe i només ens resta mirar aterrits les imatges que passen rabents a tota velocitat. Aquí la noció de temps, malgrat el colpeig obsessiu del *woodlock* està més present que mai.

També sis anys després, el 2012, Adams cau a la temptació que qualsevol artista consolidat sembla que no pot obviar: la citació, la referència i, fins i tot, l’autoreferència. Però en aquest cas, la citació és la justificació de l’obra, la forma i el fons; al capdavant, ben bé la mateixa *raison d’etre*. Amb tota la seva honestat, Adams reconeix que la idea li va sorgir després d’anar a una presentació de *Pulcinella* d’Stravinsky que, com se sap, és

de les primeres flirtejos neoclàssics del rus. I de la mateixa manera que aquest prengué les melodies i els motius del segle XVII i els va encabir a la seva maquinària stravinskyana, Adams ens explica que va fer el mateix amb una de les seves obsessions: els *Quartets* de Beethoven. “*En vaig agafar petits i variats fragments de les obres tardanes de Beethoven, particularment del Quartet de corda, op. 131, la Gran Fuga i l’opus 135 i els vaig col·locar al «saló dels miralls»...*”; també en va agafar trossets simfònics i de *Sonates per a piano*, a fi, finalment, d’escriure-ho per a orquestra i quartet de cordes solista a tall d’*scherzo* “maníac”. I fent-ho encara més explícit, Adams ho va titular *Absolute Jest*, jugant amb tota la polisèmia de la paraula *jest* (acudit, broma, joc, bufonada i fins i tot invenció...) com aquell que reconeix la seva trapelleria. El fet és que l’obra es pot resumir com la col·locació del llenguatge beethovenià, ara, a la maquinària d’Adams; el resultat no pot ser més estimulante i alhora generador de controvèrsia. La mescla d’opinions amb què va ser rebuda la peça el 2012 va abastar des d’aquells que van comprendre’n l’“acudit” fins als qui van manifestar el seu disgust per “*l’abús envers la gran música de Beethoven*”. I així com Brahms va emprar Haydn i Liszt va arranjar Wagner; o Schönberg va orquestrar Brahms i Berio “desconstruí” Schubert, Adams es justifica, i inclou picades d’ullet referencials a la *Grand pianola music* i al seu *Chamber Symphony*.

Hem dit que tota aquesta activitat d’Adams va “esfondrar” aquest estil pur, sobri i fresc en què el “menys és més” s’expressava sense drames ni narratives passionals. A cinquanta anys de distància del naixement del Minimalisme, el segle XXI sembla demostrar que el públic encara vol que li expliquin històries. Al capdavant “menys” no és necessàriament “més”; i si alguna cosa té la música d’Adams és que ens ofereix el millor de tots dos mons: ens reinstal·la a la dinàmica del “plaer-desplaer-paer” i ens fa palès que el temps corre, però això sí, d’hipnosi en hipnosi.

Carlos Calderón Urreiztieta,
Doctor en Humanitats

Aquell any...

1981

Música

Edo de Waart, al capdavant de l'Orquestra i el Cor de la Simfònica de San Francisco, estrena l'obra *Harmonium*, per a cor i orquestra, de John Adams.

Història

Ronald Reagan, després de derrotar l'aleshores president Jimmy Carter a les eleccions de l'any anterior, es converteix en el quarantè president dels Estats Units, càrrec que ocuparà fins al 1989.

Art

La Fira de Barcelona acull la primera edició del Saló del Còmic (Saló del Còmic i la Il·lustració de Barcelona). El dibuixant Manuel Vázquez Gallego hi rep el Gran Premi del Saló.

Cultura

La pel·lícula anglesa *Chariots of fire* (Carros de foc) guanya quatre Oscars de Hollywood, entre els quals el de millor pel·lícula i millor banda sonora, amb música composta per Vangelis.

Ciència

Surt al mercat l'IBM PC 5150, el primer ordinador personal (el conegut PC), que revolucionarà el món de la informàtica i en difondrà l'ús d'una manera massiva.

1986

Música

L'Orquestra Simfònica de Pittsburgh, dirigida per Michael Tilson Thomas, estrena *Short Ride in a Fast Machine*, una de les obres més populars i interpretades del compositor John Adams.

Història

Barcelona és escollida com a seu dels XXV Jocs Olímpics de l'era moderna. A partir d'aquest moment la ciutat viurà una profunda transformació, que culminarà el 1992.

Art

S'inaugura a París el Museu d'Orsay, situat en una antiga estació de tren remodelada segons el projecte de l'arquitecta Gae Aulenti. Acull pintura del període comprès entre els anys 1848 i 1914.

Cultura

Wole Soyinka, poeta i dramaturg nigerià en llengua anglesa, guanya el Premi Nobel de literatura i es converteix en el primer escriptor africà de rebre aquest guardó.

Ciència

La Unió Soviètica posa en òrbita el primer mòdul de la Mir, la primera estació espacial que permetrà viure a l'espai de manera permanent. Estarà operativa fins al 2001.

2012

Música

El St. Lawrence String Quartet i la Simfònica de San Francisco, dirigits per Michael Tilson Thomas, estrenen *Absolute Jest*, per a quartet de corda i orquestra, de John Adams.

Història

Es crea a la ciutat de San Francisco l'Organització de les Nacions Unides (ONU), just després del final de la Segona Guerra Mundial. En un primer moment la integren 51 membres.

Art

Mor a Barcelona el pintor, escultor i assagista Antoni Tàpies i Pujol, un dels artistes catalans més destacats del segle XX, juntament amb Joan Miró i Salvador Dalí.

Cultura

Incendís i *La vampira del Raval* s'enduen el Premi Butaca de Teatre, en les categories de millor obra de teatre i millor musical, respectivament, a més d'altres guardons.

Ciència

El CERN, Centre Europeu per a la Recerca Nuclear, anuncia el descobriment d'una nova partícula amb propietats que coincideixen amb el bosó de Higgs, l'anomenada "partícula de Déu".

Biografies

© Shervin Lainez

Attacca Quartet

És un dels quartets més destacats dels Estats Units. Format a la Juilliard School el 2003, hi va actuar com a quartet resident del Graduate Department del 2011 al 2013. També va ser-ho del Metropolitan Museum of Art de Nova York la temporada 2014-15.

Ha enregistrat sota la batuta de JoAnn Falletta i el 2013 va llançar al mercat *Fellow traveller* amb l'obra de John Adams per a quartet de corda, que va rebre grans lloances de la crítica. El quartet ha tocat l'obra *Absolute Jest* dirigit pel mateix autor, John Adams, juntament amb l'Orquesta Nacional de España i amb Marin Alsop al Festival Cabrillo als Estats Units. També ha enregistrat *Aging musician* de Paola Prestini, música que va presentar al Festival Nacional Sawdust durant la seva residència la temporada 2016-17, l'àlbum *Les últimes set paraules de Crist* de Franz Joseph Haydn (amb arranjaments d'Andrew Yee, violoncel) i el 2017 obra de Michael Ippolito i Caroline Shaw. El grup enregistra amb el segell Azica Records.

El 2017 el crític musical del «Washington Post» va escriure de la formació que “*mestratge com el seu és molt escàs en quartets que han tocat junts durant dècades. No em puc esperar per tornar a escoltar-nos una altra vegada*”.

L'Attacca Quartet va guanyar el primer premi del VII Concurs Internacional de Música de Cambra d'Osaka, el Listener's Choice i el primer premi del Concurs Internacional de Música de Cambra de Melbourne i el Grand Prize de la 60è Concurs Colemann de Formacions de Cambra.

Toca a les principals sales de concerts i festivals d'arreu del món i fa gires per Europa, el Japó, els Estats Units i l'Amèrica Llatina.

Amy Schroeder, violí I; Keiko Tokunaga, violí II; Nathan Schram, viola; Andrew Yee, violoncel

©Ricardo Ríos-Visual Art

Orfeó Català

És un dels cors *amateurs* de referència del país. Amb més de 125 anys d'història, va ser fundat el 1891 per Lluís Millet i Amadeu Vives per difondre el repertori coral català i universal i vetllar per l'excel·lència artística de les seves interpretacions. Simon Halsey n'és el director titular, Pablo Larraz el sotsdirector i Josep Buforó és el pianista del cor. Té la seu al Palau de la Música Catalana, declarat Patrimoni Mundial per la UNESCO.

L'Orfeó ha interpretat les obres més representatives del repertori coral i ha protagonitzat primeres audicions al nostre país d'obres importants, com la *Missa en Si menor* de Bach o *Les estacions* de Haydn. Ha estat dirigit per primeres batutes internacionals (R. Strauss, C. Saint-Saëns, P. Casals, Z. Mehta, F. Brüggen, M. Rostropóvitx, Ch. Dutoit, L. Maazel, D. Barenboim, S. Rattle i G. Dudamel, entre d'altres). El 2013 el cor va debutar a la Konzerthaus de Viena, el 2014 va actuar a la Sala Gulbenkian de Lisboa, el 2015 al Royal Festival Hall de Londres i al Cadogan Hall, i el 2016 va fer una gira per Itàlia amb la Mahler Chamber Orchestra, dirigits per D. Gatti.

Dels darrers compromisos internacionals, en destaquen els concerts a Londres el mes d'agost del 2017 amb una actuació en solitari a la Southwark Cathedral i el debut de la formació al Proms de la BBC, un dels festivals de música clàssica més importants que se celebren a la capital anglesa. També destaca l'estrena europea de *Considering Matthew Shepard* de Craig Hella Jonhson al Palau de la Música Catalana, juntament amb el Cor Jove i el Cor de Noies, sota la direcció de Simon Halsey, l'octubre del 2017.

©Ricardo Ríos-Visual Art

Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana

És un dels cors professionals més prestigiosos de l'Estat espanyol. Va ser creat per l'Orfeó Català l'any 1990 amb la missió de difondre la música coral universal, promoure la recuperació del patrimoni musical català i fomentar la nova creació. Jordi Casas i Bayer en fou el director durant els primers 21 anys. Del setembre del 2011 al juny del 2016 Josep Vila i Casañas va ser-ne el director titular. Des del setembre del 2016 ho és Simon Halsey.

Als seus components se'ls exigeix un alt nivell vocal i artístic, aspectes que aporten al grup un potencial que el converteix en un cor de gran qualitat. Ha estat dirigit per grans mestres, com René Jacobs, Marc Minkowski, Kent Nagano, Simon Rattle, Gustavo Dudamel, Daniel Barenboim, Christophe Rousset i Vladimir Jurowski. Des de l'any 2010 la formació és membre de The European Network for Professional Chamber Choirs (TENSO).

Pel que fa als darrers compromisos internacionals, cal destacar el debut el mes d'agost passat al Proms de la BBC, un dels més grans festivals de música clàssica, que se celebra a Londres, i la gira amb Jean-Cristophe Spinosi i l'Ensemble Matheus aquest mes d'abril amb concerts a Barcelona, Versalles i Lió.

Cor Jove de l'Orfeó Català

Forma part de l'Escola Coral de l'Orfeó Català, amb seu al Palau de la Música Catalana, i està integrat per una seixantena de cantaires de setze a vint-i-cinc anys. Fundat el 1986 i dirigit per Conxita Garcia durant els primers setze anys, des del 2003 Esteve Nabona n'és el director i Pau Casan el pianista. Ha col·laborat amb l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, Orquestra Simfònica del Vallès, London Symphony Orchestra, The Sixteen Orchestra, Ensemble Pygmalion, Orquestra Barroca Catalana, Orquestra Camera Musicae, Ensemble Méridien i Orquestra de Cambra Terrassa 48, entre d'altres. També ha treballat amb directors de prestigi, com Harry Christophers, Raphaël Pichon, Gianandrea Noseda i el nou director artístic dels cors de l'Orfeó Català, Simon Halsey. S'ha presentat arreu dels Països Catalans, a Espanya, Polònia, Alemanya, Àustria, República Txeca i Holanda.

El 2010 va enregistrar el CD *Aigües de primavera* i el 2013 el CD *Requiems* de Mozart i de Fauré per a Columna Música. Dels seus darrers projectes, cal destacar la producció al Palau de la Música Catalana (Palau 100) interpretant el *Requiem* de Verdi al costat de l'Orfeó Català i la London Symphony Orchestra, sota la direcció de Gianandrea Noseda, i al Cicle Coral Orfeó Català amb el programa anomenat “De la mort a la vida”, amb obres d'Allegri, Blow, Purcell i Elgar, *videomapping* d'Aleix Viadé i direcció d'Esteve Nabona.

L'Escola Coral de l'Orfeó Català rep el mecenatge de la Fundació Banco Santander.

© Igor.cat

Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya

L'OBC va ser fundada per l'Ajuntament de Barcelona el 1944, consolidant el projecte de l'Orquestra Pau Casals (1920-1937) que la Guerra Civil va interrompre. Avui dia, tot mantenint l'esperit original de Pau Casals, oberta al món i compromesa amb la societat, té especial cura dels nostres artistes i del nostre patrimoni, i té com a missió divulgar la música simfònica principalment del segle XIX a la creació actual.

En els més de setanta anys d'història ha comptat com a directors titulars amb Eduard Toldrà, Rafael Ferrer, Antoni Ros Marbà, Salvador Mas, Franz-Paul Decker, García Navarro, Lawrence Foster, Ernest Martínez Izquierdo, Eiji Oue i Pablo González. Des del setembre del 2015 ho és Kazushi Ono.

Han col·laborat amb l'OBC directors de gran renom, com Inbal, Celibidache, Hogwood, Koopman, Plasson, Krivine, Slatkin, Kitajenko, Rostropóvitx, Bělohlávek, Kreizberg, J. López Cobos, Minkowski, Sinaisky... I entre els solistes que ha convidat, destaquen: Daniel Barenboim, Anne-Sophie Mutter, Isaac Stern, Radu Lupu, Franz Peter Zimmermann, Arcadi Volodos, Plácido Domingo, Montserrat Caballé, Alicia de Larrocha, Teresa Berganza, Pinchas Zukerman, Marta Argerich, Ida Haendel, Barbara Hendrix, Joshua Bell, Hillary Hahn, Gidon Kremer, Truls Mörk, Viktoria Mullova, Piotr Anderszewski, Tim Feller, Vadim Repin, Natalia Gutman, Rudolph Buchbinder, Claudio Arrau i Arthur Rubinstein, entre molts d'altres.

En un marc de col·laboració amb altres institucions i festivals del país, l'OBC es presenta habitualment al Gran Teatre del Liceu, Palau de la Música Catalana, Festival Grec, Festes de la Mercè, Sonar, Mercat de les Flors i al Festival Castell de Peralada.

Ha enregirat més d'un centenar de discos per als segells Decca, EMI, Auvidis, Koch, Claves, Naxos, Telarc, Tritó, Columna música i BIS, combinant el repertori català i el més universal.

L'OBC manté una activitat artística continuada al país i a l'estranger, amb gires per diferents països d'Europa, Àsia i els Estats Units. Aquestes gires li han permès actuar en sales famoses, com el Carnegie Hall de Nova York, Concertgebouw d'Amsterdam o Musikverein de Viena i prendre part en festivals internacionals com el Proms al Royal Albert Hall de Londres o el de Schleswig-Holstein.

L'OBC està integrada en el Consorci de L'Auditori i l'Orquestra, format per la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona. Des de l'any 1999 té com a seu pròpia l'Auditori de Barcelona, obra de l'arquitecte Rafael Moneo.

Director titular: Kazushi Ono

Principal director convidat: Jan Willem de Vriend

© Vern Evans

John Adams, compositor i director

Nascut i criat a Nova Anglaterra, va estudiar clarinet amb el seu pare i va tocar amb bandes de marxa i orquestres de la comunitat durant els seus anys de formació. Va començar a compondre a l'edat de deu anys i les seves primeres peces orquestrals es van estrenar quan encara era només un adolescent.

Compositor, director d'orquestra i pensador creatiu, John Adams ocupa una posició única al món de la música. Les seves obres se singularitzen entre les composicions clàssiques contemporànies per la seva profunditat expressiva, una sonoritat brillant i la naturalesa plenament humanista dels seus temes. Les seves obres, algunes des de fa més de tres dècades (*Harmonielehre*, *Shaker loops*, *El Niño*, *Doctor Atomic* i *The dharma at Big Sur*), figuren entre les músiques clàssiques contemporànies més representades.

La seva col·laboració amb Peter Sellars ha transformat el teatre musical contemporani. Sobre l'òpera més coneguda d'Adams, la revista «New Yorker» va escriure: «*Cap òpera nord-americana, després de Porgy and Bess, s'ha guanyat una aclamació universal com Nixon in China*». Una nova òpera sobre la Febre de l'Or a Califòrnia, *Girls of the Golden Oest*, s'estrenà el novembre del 2017 a San Francisco.

Nonesuch Records ha enregistrat tota la música d'Adams durant les tres últimes dècades. El darrer llançament va ser *Scheherazade.2*, l'últim treball d'Adams, una simfonia dramàtica per a violí i orquestra composta per a Leila Josefowicz.

Com a director, Adams dirigeix les millors orquestres del món, amb un repertori que va de Beethoven i Mozart fins a Stravinsky, Ives, Carter, Zappa, Glass i Ellington. Els contractes recents i de les properes temporades inclouen l'orquestra del Concertgebouw d'Amsterdam, Filharmònica de Berlín, London Symphony, Los Angeles Philharmonic, Netherlands Radio, Simfònica de Viena, Simfònica de la BBC, a més de les orquestres de Houston, Cincinnati, Atlanta, Seattle, Baltimore, Madrid i Barcelona.

El 2017 Adam va celebrar el dissetè aniversari amb festivals dedicats a la seva música a Europa i als Estats Units, a més de retrospectives específiques al Barbican de Londres, Cité de la Musique de París i a Amsterdam, Nova York, Ginebra, Estocolm, Los Angeles i San Francisco.

Adams és president creatiu de la Filharmònica de Los Angeles. Ha rebut doctorats honoraris de Yale, Harvard, Cambridge i de la Juilliard School. També és un escriptor provocador, autor d'una altament aclamada autobiografia, *Hallelujah junction*, i és col·laborador freqüent de la «New York Times Book Review».

Gustavo Dudamel · Cecilia Bartoli · Renée Fleming
Valery Gergiev · Daniil Trifonov · Miquel Barceló
Matthias Goerne · Leif Ove Andsnes · Sir András Schiff
Diana Damrau · Juan Diego Flórez · Grigory Sokolov
Philippe Herreweghe · Sir John Eliot Gardiner
Javier Perianes · Josep Maria Guix · Magdalena Kožená
Mitsuko Uchida · Murray Perahia · Thomas Hengelbrock
Orfeo Català dirigit per Simon Halsey · Trio Wanderer
Philip Glass · Quartet Casals · Daniel Hope i molts més...

Abonaments, itineraris d'iniciació, packs a mida i entrades ja a la venda.
Més informació a www.palaumusica.cat / 93 295 72 07 / taquilles@palaumusica.cat

Playlist

Per Aleix Palau i Víctor García de Gomar

John Adams ens convida a un viatge amb un cotxe esportiu i ens dona peu a pensar que molts compositors han estat fascinats amb els sons de la societat industrial. Mentre que alguns creadors van incorporar els invents a les mateixes obres, d'altres van imitar els sons de les màquines amb instruments orquestrals tradicionals. Tot passant per la imaginació i creativitat, heus aquí una petita llista d'aquest singular lligam entre ciència/invents i música.

Arthur Honegger: *Pacific 231*

“*Sempre he tingut passió per les locomotores. Per a mi són éssers vius que estimo com d'altres estimen les dones o els cavalls*”. Així s'expressava Honegger en relació amb la seva passió pels trens. *Pacific 231* és la descripció de la locomotora de vapor i com crea la sensació de velocitat. Honegger: *Pacific 231* – Oslo Philharmonic Orchestra, Mariss Jansons, EMI

William Walton: “*Spitfire*” *Prelude & Fugue*

Extracte d'una de les quatre bandes sonores que va fer William Walton, descriu la maniobra d'un avió de caça britànic durant la Segona Guerra Mundial. L'èpica de preludi contrasta amb una fuga fascinant. Walton: “*Spitfire*” *Prelude & Fugue* – Philharmonia Orchestra, William Walton, EMI

Jean Sibelius: *Cavalcada nocturna i alba, op. 55*

Les impressions d'un passeig amb trineu a l'alba entre Hèlsinki i Kervo sembla que fou la inspiració per a la creació d'aquesta partitura singular. Després del galop dels cavalls, arriba una transició de la secció de cordes i es clou amb l'exquisida alba boreal, amb les primers raigs de sol il·luminats per les trompes. Sibelius: *Nightride and sunrise* – London Symphony Orchestra, Colin Davis, RCA

Joan Guinjoan: *Simfonia núm. 3, “Sincrotró Alba”*

Inspirat per l'accelerador de partícules situat a Cerdanyola del Vallès, anomenat sincrotró Alba, el compositor de Riudoms escriu la seva *Tercera Simfonia*. Una obra immensa i rica orquestralment, el fil conductor de la qual són els electrons. Hi destaca el tercer temps, en què la maquinària instrumental descriu amb detall el procés físic. Guinjoan: *Simfonia núm. 3* – Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, E. Martínez-Izquierdo, Tritó

Leroy Anderson: *The typewriter*

Per a la interpretació es necessita un instrument solista únic: la màquina d'escriure. La pulsació de les tecles, la campaneta i el mecanisme de retorn del carro són components importants de la peça. Sens dubte és un de les obres més ocurrents i intel·ligents del repertori. Anderson: *The typewriter* – “Popos” Concert Orchestra, Leroy Anderson, Decca

Montsalvatge: *Viatge a la Lluna*

A partir d'un text de Josep M. Espinàs, Xavier Montsalvatge va crear un espectacle per a nens en què el propòsit dels protagonistes és la creació d'un coet per arribar a la Lluna. Amb una partitura que barreja des del tango al vals, passant pel flamenc, la sardana o la tarantel·la, Montsalvatge recrea aquest impuls per un viatge impossible. Montsalvatge: *Viatge a la Lluna* – Ensemble Orquestra de Cadaqués, Miguel Ortega, Tritó

Michael Nyman: *MGV (Musique à Gran Vitesse)*

Escrita l'any 1993 per la inauguració de la ruta amb tren d'alta velocitat des de París a Lilla, segons el mateix compositor es tracta d'un viatge imaginari en què els canvis de ritme i les textures entre banda i orquestra simfònica imiten l'estil del concerto grosso. Són trenta minuts de ritme, so i velocitat! Nyman: *MGV* – Michael Nyman Band & Orchestra, Argo

Steve Reich: *Hindenburg*

Obra que pertany a la video-òpera Three tales i que és la reacció als darrers cent anys de tecnologia moderna. El primer moviment ens parla del desastre del zepeli que es va incendiar i va morir-ne tot el passatge. El segon i el tercer moviments estan dedicats a les proves nuclears a l'atol de Bikini i a la clonació de l'ovella Dolly. Reich: Hindenburg – The Steve Reich Ensemble, Synergy Vocals, Bradley Lubman, Nonesuch

Philip Glass: *Itaipú*

Aquesta obra escrita l'any 1989 per a orquestra i cor, fa referència a la presa hidroelèctrica més gran del món que hi ha al riu Paranà, entre la frontera del Brasil i Paraguai. Aquesta important obra forma part dels tres retrats simfònics de la natura. Paranà és el lloc on, segons els indis guaraní, és va originar la música i Itaipú significa “pedra que canta”. Glass: Itaipú – Los Angeles Master Chorale, Grant Gershon, Orange Mountain Music

Per ampliar més l'audició:

Samuel Barber: *Night flight, op. 19a*
Sir Hubert Parry: *A hymn for aviators*
Johann Strauss I: *Eisenbahn-Lust Waltz*
Heitor Villa-Lobos: *The little train of the Caipira*
George Anthweil: *Airplane Sonata*
Karlheinz Stockhausen: *Helicopter Streichquartett*
William Walton: *Battle in the sky*

Discografia

J. Adams: *Short Ride in a Fast Machine*

- San Francisco Symphony Orchestra. Michael Tilson-Thomas, director. San Francisco Symphony Records.
- City of Birmingham Symphony Orchestra. Simon Rattle, director. EMI.
- Berliner Philharmoniker. Alan Gilbert, director. Berliner Philharmoniker Recordings.
- Bournemouth Symphony Orchestra. Marin Alsop, directora. Naxos.
- San Francisco Symphony Orchestra. Edo de Waart, director. Nonesuch.

J. Adams: *Harmonium*

- San Francisco Symphony Orchestra and Chorus. John Adams, director. Nonesuch.
- San Francisco Symphony Orchestra and Chorus. Edo de Waart, director. ECM.
- Atlanta Symphony Orchestra and Chorus. Robert Shaw, director. Telarc.

J. Adams: *Absolute Jest*

- St. Lawrence String Quartet. San Francisco Symphony Orchestra. Michael Tilson-Thomas, director. San Francisco Symphony.
- Doric String Quartet. Royal Scottish National Orchestra. Peter Oundjian, director. Chandos.

Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya

Violins I

Christian Scholl*,
concertino invitat
Cristian Chivu,
concertino associat
Raül García, *assistent concertino*
Maria José Aznar
Sarah Bels
José Valentín Centenero
Walter Ebenberger
Ana Isabel Galán
Natalia Mediavilla
Katia Novell
Maria Pilar Pérez
Anca Ratiu
Jordi Salicrú
Oriol Algueró*
Marina Arrufat*
Eugenia Ostas*
Vladimir Chilaru*

Violins II

Alexandra Presaizen,
solista
Emil Bolozan, *assistent*
Maria José Balaguer
Jana Brauninger
Patricia Bronisz
Mireia Llorens
Melita Murgea
Antoni Peña
Josep Maria Plana
Robert Tomàs
Ana Chiu*
Sergii Maiboroda*
Annedilia Riestra*
Yulia Tsuranova*

Violes

Anna Puig*, *solista invitada*
Josephine Fitzpatrick,
assistent
David Derrico
Franck Heudiard
Christine de Lacoste
Sophie Lasnet
Michel Millet
Miquel Serrahima
Jennifer Stahl
Andreas Süssmayr
Peter Bucknell*
Marc Tarrida*

Violoncel·ls

José Mor, *solista*
Arnaud Dupont*, *solista invitat*
Núria Calvo
Lourdes Duñó
Vincent Ellegiers
Olga Manescu
Jean-Baptiste Texier
Jordi Claret*
Marc Galobardes*

Contrabaixos

Christoph Rahn, *solista*
Dmitri Smyshlyaev,
assistent
Jonathan Camps
Apostol Kosev
Josep Mensa
Matthew Nelson
Albert Prat

Flautes

Amparo Trigueros*,
solista invitada
Bea Cambrils
Júlia Santos*
Laia Albinyana*
Christian Farroni,
assistent
Ricardo Borrull, *flauti*

Oboès

Disa English, *solista*
Francisco Javier
Sancho*, *solista invitat*
José Juan Pardo
Dolors Chiralt, *assistent*
Molly Judson, *corn anglès*

Clarinet·s

Larry Passin, *solista*
Francesc Navarro
Robindro Nikolic*
Josep Fuster, *assistent i clarinet en mi b*
Alfons Reverté, *clarinet baix*

Fagots

Silvia Coricelli, *solista*
Noé Cantú
Thomas Greaves,
assistent
Slawomir Krysmalski

Trompes

Juan Manuel Gómez,
solista
Joan Aragó
David Bonet
Juan Conrado García,
assistent solista
David Rosell, *assistent*

Trompetes

Mireia Farrés, *solista*
Adrián Moscardó
Angel Serrano, *assistent*
Carlos Leite*
David Sancho*

Trombons

Eusebio Sáez, *solista*
Vicent Pérez
Francina Mercadal*
Gaspar Montesinos,
assistent
Raul García, *trombó baix*

Tuba

Alberto Vázquez*

Percussió

Joan Marc Pino,
assistent
Juan Francisco Ruiz
Ignasi Vila
Ignacio Bori*
Ivan Herranz*
Daniel Ishanda*

Arpa

Magdalena Barrera

Piano

Xavier Barbeta*

Celesta

Dolors Cano*

Sintentitzador

Gregori Ferrer*

Encarregat d'orquestra

Walter Ebenberger

Responsable de documentació musical

Begoña Pérez

Responsable tècnic

Ignasi Valero

Personal d'escena

Joan Luis

* Col·laboradors en aquest concert

Orfeó Català

Sopranos

Tamar Aguilar
Mónica Arbeláez
Elisenda Ardèvol
Ana Belén Ayala
M. del Mar Calvet
Marta Camón
Laia Canet
Mireia Carmona
Sandra Castelltort
Beatriz Cordero
Núria Custal
Noemí Gallardo
M. del Mar Giné
Lidia Guaràs
Marta Juanola
Elisenda Lladó
Iris López
Berta Manresa
Carla Mateo
Núria Milà
Imma Mostazo
M. Lluïsa Sans
Anna Tajadura
Iris Torregrossa
Núria Valdivieso
Mireia Valls

Sopranos

Natàlia Casasús
Araceli Esquerra
Maria Teresa Estrada
Míriam Garriga

Sopranos

Ariadna D'Ocon
Laura Martí
Júlia Molina
Sofia Reis
Núria Subiràs
Maria Vives

Contralts

Judit Almunia
Cristina Arribas
Cristina Blasi
Laura Capellà
Conxa Fernández
Imma Garcia
Eduard Grau
Dolors Graupera
Judith Hämmerling
Natàlia Jiménez
Alison Keene
Edith López
M. Àngels Lorés
Sara Madrid
Martí Marimon
Anna Muñoz
Teresa Puig
Anna Rosés
Isis Royo
Montserrat Suriñach
Gloria Vicens
Àlex Viñals

Contralts

Assumpta Cumí
Toni Gubau
Mariona Llobera
Magda Pujol
Montserrat Trias

Contralts

Anna Correa
Amàlia Cuenca
Laia Jorba
Ana Parejo
Núria Pena
Txell Sánchez-Aguiló

Tenors

Antoni Agramont
Lluc Bosque
Jose Cabrero
Marc Caralt
Fabián Conesa
Jordi Ensenyat
Iago García
Carles González
Andreu Martínez
Carles Masdeu
Ramon Oliver
Bernat Orriols
Joel Padulles
Òscar Puigardeu
Màrius Rodrigo
Joan Sans
Adrià Santasusagna

Tenors

Aniol Botines
Josep Camós
Jordi González
Eloi Llamas
Marc Rendón

Tenors

Oriol Elias
Alejandro López
Domènec Marmi
Guillem Ponsí
Josep Rovira

Baixos

Rodrigo Aguilar
Esteban Ballestar
Mathieu Bosi
Marc Canals
Eduard Capell
Xavier Garcia-Moll
Albert Garriga
Guillem Gascón
José Ángel González
Simon Holst
Hirotoshi Kikuchi
Ferran Marquina
Alex Martínez
Alberto Palacín
Albert Pàmies
Oriol Saladrigas
Jonas Timm

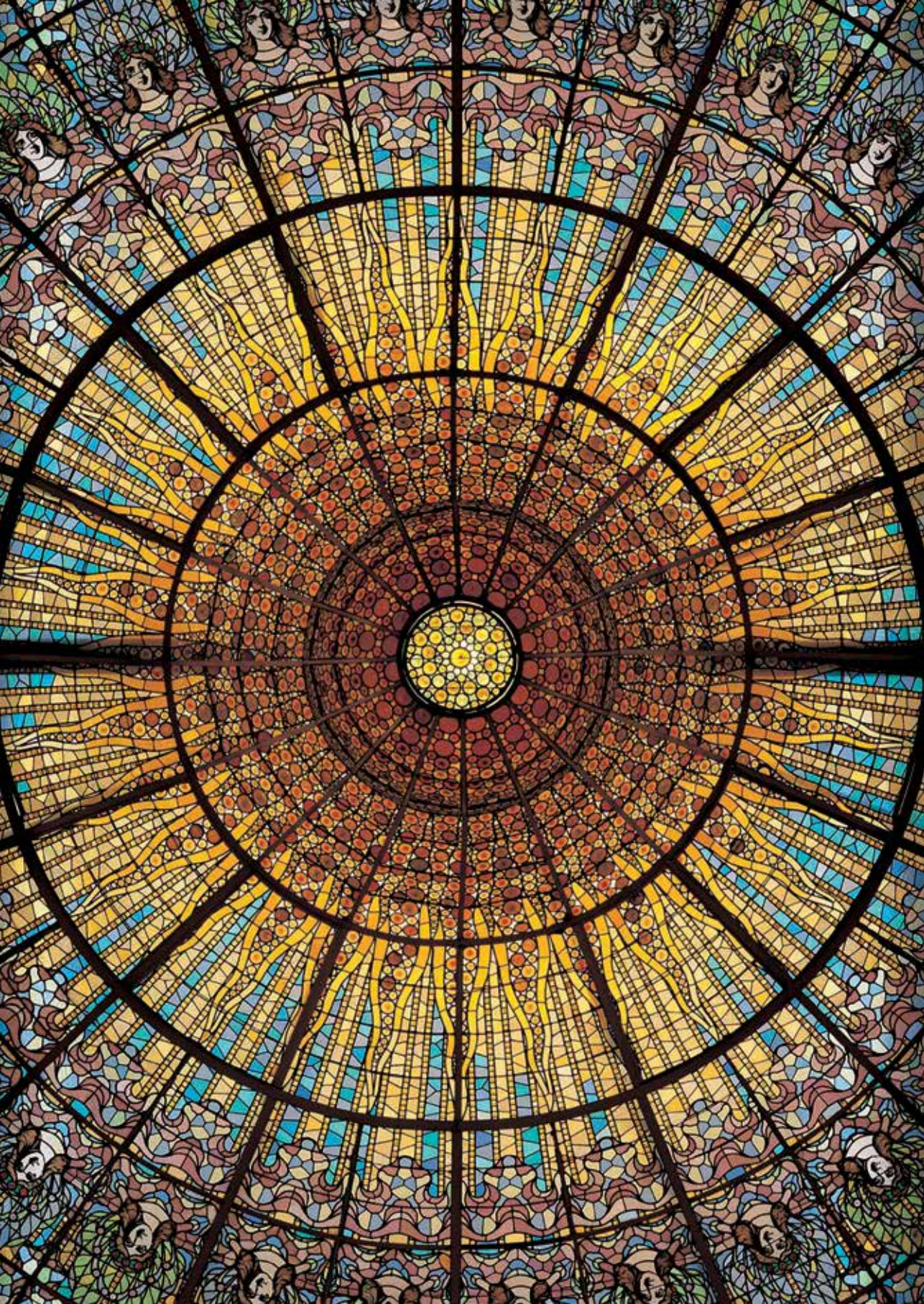
Baixos

Esteve Gascón
Daniel Morales
David Pastor
Germán de la Riva

Cor Jove de l'Orfeó Català

Baixos

Jordi Cardona
Roger Casanova
Jaume Diport
Àlex Honrubia
Pablo Morales
Frederic Schikora

Harmonium

Text de John Adams

Harmonium va començar amb una imatge mental senzilla i totalment formada: la d'un únic to que emergeix d'un espai ampli i buit per desenvolupar-se lentament i evolucionar en un teixit sonor palpitant i d'una gran riquesa. Aquesta escena de creació sense paraules, “preverbal”, descriu l'obertura de l'obra, i em va quedar fixada a la ment molt abans d'arribar a prendre cap decisió sobre si hi faria servir algun text. Va passar un temps fins que vaig poder anar més enllà d'aquesta imatge inicial. Tenia una intuïció sobre com ens faria *sentir* l'obra, però no era capaç de trobar la veu poètica que li donaria forma. Quan finalment vaig establir un text per a l'obra, sincerament em va sorprendre la singularitat de la meua elecció. Més o menys per la mateixa època casualment havia llegit un obscur poema amb l'irresistible títol de *Negative Love* (Amor negatiu) del poeta anglès del segle XVII John Donne, així com dos poemes de la poetessa americana del segle XIX Emily Dickinson que, al costat del poema de Donne, suggerien una unitat completa de forma i significat.

En altres obres escrites més o menys a la mateixa època que *Harmonium* (*Common tones in simple time* per a orquestra, *Shaker loops* per a corda i *Phrygian gates* per a piano), bona part de l'interès musical era resultat d'un equilibri entre l'estabilitat harmònica i la invenció i la varietat de la “superfície” del so. Grans àrees crucials harmònicament estables, sovint governades per una única escala o fins i tot un únic acord, prenien vida i eren impulsades per un batec interior i per una manipulació ondulant en constant evolució de la textura de la superfície. (Una versió anterior per al quartet de corda de *Shaker loops*, de fet, fou apropiadament titulada *Wavemaker**.) La melodia, quan apareixia, rares vegades era generadora de forma, contràriament al que passa a gairebé tota la música tonal. Més aviat naixia del flux harmònic i rítmic del continu. Fins i tot podríem dir que és un aspecte de la textura de la música. Tanmateix, en cap cas és absent o poc important a *Harmonium*.

Amb un ritme harmònic (és a dir, el ritme de canvis entre harmonies) dràsticament desaccelerat, la modulació va adquirir un

significat totalment nou i emocionant i vaig descobrir que, quan es controlava correctament, podia assolir un efecte de canvi de velocitats celestial. Una bona interpretació de qualsevol d'aquestes obres hauria de transmetre la sensació de viatjar: de vegades elevant-se, altres vegades arrossegant-se, però sempre en un moviment endavant travessant immensos trams de terreny imaginari. Els canvis en l'harmonia, que normalment són una articulació de compàs a compàs en la majoria de la música tonal (com a mínim al món occidental), es van convertir en quelcom totalment diferent quan es feien servir d'aquesta manera. Vaig descobrir, per exemple, que podia fer servir el canvi harmònic de dues maneres diferents. Una manera era introduir una nova àrea crucial gairebé furtivament, allargant l'ambigüitat durant un temps tan perllongat que l'oient a penes advertia que s'havia produït cap canvi (et trobes en un paisatge nou però no saps com hi has arribat). Un altre plantejament era introduir un canvi sobtat de to per aprofitar l'efecte sorpresa i la tensió emocional que pot aportar, com en els canvis successius de to (que jo anomeno “portes”) a “Wild Nights” (Nits salvatges), abruptes transicions que actuen com una centrifugadora en una acceleració imparable.

Naturalment, *Harmonium* és diferent de la resta de les meves obres perquè té un text. En els poemes de Dickinson hi ha una estructura interna evident, i jo vaig aprofitar el desenvolupament cinematogràfic pausat de les imatges de “Because I could not stop for Death” (Perquè no podia aturar-me davant la Mort) per fer servir, un cop més, el poder expressiu dels canvis de to (i en aquest cas també dels canvis d'escala). La “col·locació” del parlant –en un carruatge que es mou lentament mentre les visions i els sons de la seva vida li van passant pel davant– generava una oportunitat irresistible de crear un continu rítmic lent i incorpori.

“Negative Love”, d'altra banda, presentava diferents problemes tant en l'àmbit interpretatiu com en el de les imatges. Allò que em va atreure del poema va ser com s'esmunyia: cada vegada que el llegia semblava tenir un significat diferent. En realitat, el poema tracta sobre la humilitat

* *Wavemaker*: “creador d'onades” (N. de la T.)

de l’amor, i la meva resposta va ser veure’l com una espècie de vector, una fletxa que apuntava cap al cel. Per tant, l’obertura de “Negative love” amb petites onades d’orquestra i so coral posa en marxa una estructura musical que creix contínuament i inexorable fins a arribar a un punt culminant harmònic uns deu minuts més tard. Durant tot el moviment, la música es troba en un estat d’agitació constant. El tempo no para d’accelerar-se, l’amplitud es fa més sorollosa i la densitat general guanya poder i dimensions fins a arribar al seu màxim amb les paraules:

Si algú pot desxifrar
allò que desconeixem
aleshores ens pot conèixer a nosaltres,
que ell m’ensenyi aquest no-res

En aquest punt, tota la massa torna al tempo i l’atmosfera inicials.
Si “Negative love” és una meditació sobre l’amor i “Because I could not stop for Death”

Negative Love
John Donne

I never stoop’d so low, as they
Which on an eye, cheek, lip, can prey,
Seldom to them, which soar no higher

Than virtue or the mind to admire,
For sense, and understanding may
Know what gives fuel to their fire:
My love, though silly, is more brave.
For may I miss, whene’er I crave.
If I know yet, what I would have.

If that be simply perfectest
Which can by no way be express’d
But Negatives, my love is so.

To all, which all love, I say no.
If any who decipher best,
What we know nor, our selves, can know.

Let him teach me that nothing: this
As yet my ease and comfort is.
Though I speed not, I cannot miss.

una seqüència d’imatges pictòriques sobre l’aturada del temps, “Wild Nights” abraça aquestes dues temàtiques amb una intensitat poètica que és al mateix temps violenta i sexual i plena del desig d’oblidar que trobem al nucli de totes les obres de Dickinson. El seu objectiu està molt lluny de ser cap tipus de serenor apol·línia de realització personal, el seu Edèn és el mar, l’arquetip universal de l’Inconscient, un oceà nocturn immens de sentiment en què el carruatge fúnebre que xerrica lentament del poema anterior ara dona pas al suau “remar” sense impediments de la imatge final.

Encarregada per la Simfònica de San Francisco per celebrar la temporada inaugural del Louise M. Davis Hall, *Harmonium* està dedicada al meu amic Edo de Waart, que va suggerir l’obra i en va dirigir la primera interpretació el 15 d’abril de 1981.

John Adams ©

Amor negatiu
John Donne

Mai no m’he rebaixat, com aquells que adoren un ull, galtes, llavis;
rarament ho he fet davant d’aquells que no s’eleven
més enllà d’admirar la virtut o la ment;
el sentit i la intel·ligència poden saber què alimenta el seu foc.
El meu amor, per bé que ignorant, és més atrevit,
el meu fracàs està en el sospir
si he de saber què és el que desitjo.

Si és simplement la perfecció
allò que no es pot expressar
si no és amb negatives, aleshores així és el meu amor.
Al Tot que tots estimen jo dic no.
Si algú pot desxifrar
allò que desconeixem
aleshores ens pot conèixer a nosaltres,
que ell m’ensenyi aquest no-res: aquest és,
per ara, el meu alleujament i consol,
per bé que no hi trobi cap progrés, no puc fallar.

Because I could not stop for Death
Emily Dickinson

Because I could not stop for Death,
He kindly stopped for me:
The carriage held but just ourselves
and immortality.

We slowly drove, he knew no haste,
And I had put away
My labor, and my leisure too.
For his civility.

We passed the school where children played
At wrestling in a ring:
We passed the fields of gazing grain.
We passed the setting sun.

We paused before a house that seemed
A sewing of the ground:
The roof was scarcely visible,
The cornice but a mound.

Since then ‘tis centuries: but each
Feels shorter than the day
I first surmised the horses’ heads
Were toward eternity.

Wild Nights
Emily Dickinson

Wild Nights – Wild Nights!
Were I with thee Wild Nights should be
Our luxury!

Futile – the Winds-
To a Heart in port –
Done with the Compass –
Done with the Chart!

Rowing in Eden –
Ah, the sea!
Might I but moor – Tonight –
In thee!

Perquè no podia aturar-me davant la Mort
Emily Dickinson

Perquè no podia aturar-me davant la Mort,
amablement ella s’aturà al meu davant;
el carruatge només ens portava a nosaltres dos
i la immortalitat.

Ens movíem lentament, ella no coneix la pressa;
i per la seva cortesia
vaig haver de renunciar
al meu treball i també al meu lleure.

Passàrem per l’escola on jugaven els nens
lluitant en un cercle;
passàrem per camps de cereals esguardants.
Passàrem davant la posta del sol.

Ens aturàrem davant d’una casa que semblava
una protuberància de la terra;
la teulada, a penes visible,
la cornisa, res més que un monticle.

Han passat segles des d’aleshores;
però cadascun sembla més curt
que el dia en què, per primera vegada, vaig
pressuposar que els caps dels cavalls
apuntaven cap a l’eternitat.

Nits salvatges
Emily Dickinson

Nits salvatges, nits salvatges!
Si jo estigués amb tu, les nits salvatges serien
un luxe per a nosaltres!

Fútils – els vents
per a un cor al port –
que ha deixat la brúixola –
que ha deixat el mapa!

Remant a l’Edèn –
Ah, el mar!
Tant de bo pogués fondejar – aquesta nit –
en tu!

Mecenes Protectors

Mecenes d'Honor

Mitjans col·laboradors

Col·laboradors

Aena – Aenor – Armand Basi – Autoritat Portuària de Barcelona – Bagués-Masriera Joiers – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Deloitte – Esteve – Eurofirms ETT S.L.U. – Fundació Antiques Caixes Catalanes BBVA/CX – Fundació Caixa d'Enginers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímia – GRoW at Annenberg – Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – Hoteles Catalonia – La Fageda – Quadis – Roca Junyent, S.L.P. – Saba Infraestructures, S.A. – Scasi Soluciones de Impresión S.L. – Serunió – Viatges Fra Diavolo S.L.

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – EPSON Ibérica, S.A.U. – Fundació Antoni Serra Santamans – Inclos Interiorisme S.L. – Maquimpres, S.A. – Teatre Romea – Veolia Serveis Catalunya S.A.U.

Membres Palau XXI

Mª Dolors i Francesc, Elvira Abril, Pere Armadàs Bosch, Rosamaria Artigas i Costajussà, Marta Barnes, professor Rafael I. Barraquer Compte, Mariona Carulla Font, Lluís Carulla Font, Carlos Colomer Casellas, Isabel Esteve Cruella, Josep Ferrer Sala, Pere Grau Vacarisas, María José Lavin Guitart, Horaci Miras Giner, Anna Saura Miarnau, Jordi Miarnau Banús, Juan Manuel Soler Pujol, Daniela Turco, Joan Uriach Marsal.

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

Troba'ns a:

www.palaumusica.cat

93 295 72 00

Concerts recomanats

Palau Cambra
DIUMENGE, 27.05.18 – 19.00 h
Petit Palau

Attacca Quartet

Amy Schroeder, violí I
Keiko Tokunaga, violí II
Nathan Schram, viola
Andrew Yee, violoncel

J. Adams: *John's Book of Alleged Dances*
J. Adams: *Quartet de corda* nùm. 2
J. Adams: *Quartet de corda* nùm. 1

Preu: 15 euros

Diada Pau Casals 2018
DIMARTS, 12.06.18 – 20.30 h
Sala de Concerts

Sol Gabetta, violoncel
Bertrand Chamayou, piano

R. Schumann: *Cinc peces d'estil popular*, op. 102
B. Britten: *Sonata en Do major*, op. 65
F. Chopin: *Sonata en Sol menor* op. 65

Preus: 10, 20, 30 i 45 euros

Palau Piano
DILLUNS, 25.06.18 – 20.30 h
Sala de Concerts

Khatia Buniatishvili, piano

J. Brahms: *Sonata per piano* nùm. 3, en Fa menor, op. 5
F. Liszt: *Rapsòdia espanyola*, S. 254
P. I. Txaikovski – M. Pletnev: *Suite d'El Trencau*, op. 71a
I. Stravinsky – G. Agosti: *Tres danses de 'L'ocell de foc'*

Preus: 15, 25 i 35 euros